

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Tillsynsplan för miljö- och stadsbyggnadsnämnden 2026

Ärendet

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska varje år fastställa en tillsynsplan. Föreliggande ärende avser antagande av tillsynsplan för 2026. Miljö- och stadsbyggnadskontoret har tagit fram ett förslag på tillsynsplan för den tillsyn som nämnden ska utföra enligt miljöbalken och annan lagstiftning.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden antar föreslagen tillsynsplan för 2026.

Bakgrund

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har tagit fram förslag på tillsynsplan för tillsyn som nämnden utför enligt miljöbalken och annan lagstiftning, exempelvis strålskyddslagen. Enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde inom miljöbalkens område. Ett register ska också föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Register för miljö- och stadsbyggnadsnämndens tillsynsobjekt uppdateras kontinuerligt i ärendehanteringssystemet Ecos 2 och i Excel-fil för tillsynsplan och behovsutredning, vilken redovisar behovet för tillsyn enligt miljöbalken och annan lagstiftning för åren 2026 – 2029 (M-2025-557). Utifrån behovsutredningen och registret ska tillsynsmyndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan.

Arbete med tillsyn enligt miljöbalken och övrig lagstiftning omfattar planerad tillsyn och händelsestyrd tillsyn. Den planerade tillsynen är beroende på vilken risk verksamheten utgör för miljön eller människors hälsa. Även hur verksamheten sköter sig är avgörande för vilken typ av tillsyn som görs och hur ofta tillsynen utförs. Tillsynen utförs genom besök eller inspektioner och ibland genom granskning av dokument och rapporter. Begreppet tillsyn är

definitionsmissigt reglerat i miljöbalken. Tillsyn innefattar inte bara inspektion utan även rådgivning och information.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken som Naturvårdsverket tillsammans med de centrala tillsynsvägledande verken tagit fram (Folkhälsomyndigheten, Jordbruksverket, Havs- och vattenmyndigheten, Energimyndigheten, Socialstyrelsen och Svenska kraftnät) har nämnden att förhålla sig till. Den nationella strategin syftar till att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin innehåller åtta tillsynsområden (Avfall, Förorenade områden, Hälsoskydd, Kemikalietillsyn, Miljöfarlig verksamhet, Naturtillsyn, Vattenverksamhet och Stärka tillsynen). Vad gäller fokusområdet vattenverksamhet berörs inte Danderyds kommun då länsstyrelsen har tillsynsansvaret.

Till varje fokusområde finns ett nationellt effektmål för tillsynen. Preciseringarna utgör strategi för att uppnå effektmålen. Förutom att peka ut viss tillsyn under perioden lyfter strategin också fram andra åtgärder som stärker fokusområdena, exempelvis tillsynsvägledning. Den nu gällande strategin omfattar åren 2026 - 2029. Inom varje fokusområde finns det sedan förslag på tillsynsaktiviteter. Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken har beaktats i tillsynsplanen.

Nämndens arbete 2026 utifrån tillsynsstrategin sammanfattas i tabellen nedan.

Tillsynsområden	Berörda tillsynsaktiviteter	Kommentar
Avfall	<ul style="list-style-type: none">Tillsynsmyndigheten (TM) kommer att delta i nationell tillsynskampanj 2026-2027 om illegal avfallsverksamhetTM kommer att delta i regionala möten för avfallsbrottssamordning som länsstyrelsens arrangerar	<ul style="list-style-type: none">TM deltar i beskrivna tillsynskampanjer och regionala tillsynsmöten inom avfallstillsynen

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Elisabeth Thelin

Datum: 2025-10-20
Diarienummer: M-2025-557

Förorenade områden	<ul style="list-style-type: none">• Länsstyrelser och kommuner har senast årsskiftet 2026/2027 utifrån länsstyrelsernas strategipaket upprättat handlingsplaner eller motsvarande styrdokument för tillsyn av prioriterade förorenade områden.• Länsstyrelser och kommuner med tillsynsansvar över objekt i riskklass 1 och 2 bedriver aktiv egeninitierad tillsyn enligt 10 kap. miljöbalken (2026–2029).• Länsstyrelser och kommuner deltar i nationell tillsynskampanj (2026–2027) om PFAS-förorenade brandövningsplatser.	<ul style="list-style-type: none">• TM har sedan flertalet år en strategi för tillsyn av prioriterade förorenade områden• Aktiv egeninitierad tillsyn av riskklass 1 och 2 objekt bedrivs sedan ett par år tillbaka• Två objekt som har haft brandövning (riskklass 3) är ännu ej undersökta varvid det är motiverat att delta i tillsynskampanjen. PFAS-föreningen vid f.d. helikopterplattan vid Danderyds sjukhus kommer fortsätta att saneras under 2026.
--------------------	---	---

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Elisabeth Thelin

Datum: 2025-10-20
Diarienummer: M-2025-557

Hälsoskydd	<ul style="list-style-type: none">Kommunerna gör ett urval av bostäder baserat på risk och utövar tillsyn (2026–2029). I tillsynen tillämpas Folkhälsomyndighetens vägledning om inomhusmiljö i bostäder.Kommunerna genomför under år 2026 uppsökande tillsyn för att upptäcka yrkesmässiga hygieniska verksamheter som bedrivs utan att vara anmälda.	<ul style="list-style-type: none">TM utför fastighetsägartillsyn för de bostadsrättsföreningarna med fler än fem bostäder samt med hyresfastigheter. Tillsynen sker vart femte år. Tillsyn är planerad för vardera år 2026, 2027 och 2028. På sådant sett ombesörjs tillsynsaktiviteten. Inget vidare urval bedöms nödvändigt.TM utför uppsökande tillsyn enligt strategin.
Kemikalier	<ul style="list-style-type: none">Kommunerna deltar i nationella tillsynskampanjen om tillsyn av kemiska produkter (hösten 2026).	<ul style="list-style-type: none">Tillsynskampanjens inriktning är tillsyn av kemiska produkter och reglerna som finns i CLP-förordningen¹. TM deltar, torde inte vara en omfattande tillsyn.Under våren är en tillsynskampanj planerad med fokus på växtskyddsmedel, TM deltar i KEMIs tillsynskampanj även inom detta område.

¹ CLP-förordningen innehåller regler för klassificering, märkning och förpackning av kemiska produkter

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Elisabeth Thelin

Datum: 2025-10-20
Diarienummer: M-2025-557

Miljöfarlig verksamhet	<ul style="list-style-type: none">Kommunerna deltar i tillsynskampanj om konstgräs och gummiytor (ht 2026).	<ul style="list-style-type: none">TM deltar i tillsynskampanjen.
Naturtillsyn	<ul style="list-style-type: none">Kommunerna genomför uppsökande tillsyn på exploateringsområden eller av verksamheter med hög risk med avseende på risken för spridning av invasiva främmande arter (2027 – 2029).Kommunerna pekar ut problemområden inför tillsynskampanjen (2026).	<ul style="list-style-type: none">TM deltar i tillsynsinsatsen.

Under 2026 kommer mätning ske av bakgrundsstrålning, radiakmätning vid två tillfällen, samt radontillsyn enligt särskild riktlinje beslutad 2023 (M-2023-416).

Under 2026 kommer även ett större antal tillsynsprojekt ske, bland annat tillsynskampanj om illegal avfallsverksamhet, Kemikalietillsynskampanj där återförsäljare av växtskyddsmedel tillsynas och uppsökande arbete av U-verksamheter.

Osäkerhet avseende avfallstillsynen

Klimat och näringslivsdepartementet har i promemorian Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi (KN2024/02249) lämnat förslag på en reformerad och moderniserad avfallslagstiftning för att förebygga avfall och öka materialåtervinningen så att Sverige ska kunna nå de inom EU överenskomna målen på området. Förslaget har varit ute på remiss och förändringarna ska enligt remissen träda i kraft den 1 januari 2026. Denna behovsutredning baseras därmed på bedömningen att förstatligandet av beskriven tillsyn ovan realiseras. Detta betyder att ingen tillsyn av kommunala avfallsentreprenörer, avfallstransportörprojekt samt årlig tillsyn av återvinningsstationer är medtaget.

Kris- och beredskapsarbete

Kontoret kommer under 2025 ha tagit fram en beredskapsplan för miljö- och hälsoskyddstillsynen (M-2025-742).

Kontoret kommer under 2026 att vara delaktig i kommunövergripande beredskapsarbete. Under 2026 planeras ett kommunövergripande arbete med beredskapslager, nödvattenutrustning och etablering av en nödvattengrupp. Detta berör främst livsmedelskontrollen med även hälso- och miljöskydd kan bli involverade i det övergripande beredskapsarbetet. Samverkan kommer att ske med beredskapssamordnaren på kommunledningskontoret. Därutöver planeras övning av kärnkraftsolycka där bland annat radioaktiv strålning ska mätas. Kommunen kommer även att delta i en totalförsvarsövning där miljöavdelningen kan bli inblandad.

Ekologisk hållbarhet

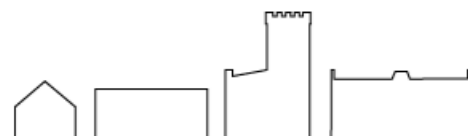
Tillsynsplanen för 2026 beskriver nämndens behov att utföra sitt uppdrag inom miljöområdet och i enlighet med miljöbalken med flera lagstiftningar. Planen beskriver nämndens kemikalietillsyn utifrån antagen riktlinje och tillsynsprojekt med syfte att minska kemikalieanvändningen. Den ekologiska hållbarheten beaktas även inom ramen för arbetet med förorenade områden, som har som syfte att kommunen ska bli mindre förorenad. I tillsynsplanen ingår arbete inom ramen för kommunens miljö- och klimatprogram samt klimatanpassningsplan. Den ekologiska hållbarheten är sammantaget central i tillsynsplanen.

Social hållbarhet

Tillsynsplanen belyser nämndens behov av att skydda människors hälsa inom ramen för hälsoskyddstillsynen, vilken bedöms bidra till en social hållbarhet. Barnperspektivet behandlas inom ramen för hälsoskyddstillsynen då tillsyn av förskola och skola medför bättre fysisk miljö för barnen.

Ekonomisk hållbarhet

Tillsynen i sig innebär ett lärande och kan i vissa fall även bidra till effektiviseringar, t.ex. inom ramen för energitillsynen, som kan ha bäring på ekonomin för en verksamhet. Det systematiska arbetet med förorenade områden kan i sig innebära att områden som inte tidigare har kunnat exploateras för bebyggelse nu kan det. Hälsoskyddstillsynen medför en förbättrad boendemiljö, vilket i sig bidrar till den ekonomiska hållbarheten.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Elisabeth Thelin

Datum: 2025-10-20
Diarienummer: M-2025-557

Miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning

Tillsynsplanen är framtagen med hänsyn till nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken, vilken är framtagen av Naturvårdsverket m.fl. myndigheter. Denna syftar till en effektiv och likvärdig tillsyn. Under 2026 kommer kemikalietillsyn ske enligt beslutad riktlinje.

Tillsynsprojekt kommer ske rörande bland annat att bedriva aktiv egeninitierad tillsyn av förorenade områden, tillsyn av kemiska produkter och kampanj om konstgräs och gummiytor. Kommunens hållbarhetspolicy är beaktad i arbetet med tillsynsplanen tillsammans med Klimatanpassningsplanen, miljö- och klimatprogrammet och vattenplanen.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Handlingar som hör till beslutet:

1. Tjänsteutlåtande. Antagande av tillsynsplan för miljö- och stadsbyggnadsnämnden 2026
2. Tillsynsplan för miljö- och stadsbyggnadsnämnden för 2026